

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy i. hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden lírájánál
 30 kr.

A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvmdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A tisztujítás előtt.

Zombor, február 15.

Szerdán lesz a tisztujító közgyűlés városunknál; valószínűleg az utolsó, mert az idő alatt, melyre az új tisztikar választatik, bizonyosan életbelép a kinevezési rendszer. Habár a városoknál a kinevezést nem is egész merevséggel szándékolják keresztül vinni, a tisztviselők választása olyan alapokon, minők a maiak, nyugodni nem fog.

A választás egyes mozzanatai különösen intelligens körökben élénk megbeszélés tárgyát képezik, nem volt hiány tehát a sokféle kombinációban, általában azonban azt lehet mondani, hogy nagyon csendesen és nyugodtan készül minden; lehet, hogy a képviselőválasztás izgalmai merítették ki az idegeket s a hamarosan következő városi választás már nem képes újat nyújtani, lehet, hogy az ellenzék a nagy diadalmi mámor után „katzenjammer“-ben szenved, lehet, hogy ez az oka a nagy csendnek, mely a szerdai választásokat, melyek Zombor város közügyeit 6 évre új tisztikar kezébe teendi le, — megelőzi. De lehet az oka más is. Lehet, hogy Zombor város közönsége s törvényhatósági bizottsága egyértelműleg meg van elégedve a jelenlegi tisztikar működésével s a szerdai választásokat s az azokon átadandó mandátumokat csak folytatásul tekintti az eddigi kezek, az eddigi irány működésének, illetve keresztülvitelének. Lehet, hogy városunk közönsége megnyugvást találván a jelenlegi tisztikar működésében, nem akar nagyobb változtatásokat.

S mi is azon véleményben vagyunk, hogy a nagy szélségen épen nem viharok előjele, hanem egyszerűen kifolyása annak az egyetértésnek, mely a város jelenlegi magisztrátusa és a polgárság között fönáll.

Nem vélünk csalódnai, ha azt hisszük, hogy egy pár állás kivételével, a tisztikar a régi marad.

Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy mi is hozzájáruljunk azon elismeréshez és bizalomhoz, melyet Zombor város polgárai a jelenlegi polgármester dr. Csihás Benő munkásságáért irántanúsítanak. Polgármesterünk megérdemli az egyhangú választást, melyet a szerdai közgyűlés ismét a város első tisztviselőjévé teendi, megérdemli, mert egész munkásságát, buzgalmát, minden idejét annak szentelte, hogy Zombor város

érdekét minél teljesebben megvédje, hogy városunk fejlődését előmozdítsa.

Vele együtt megmarad azon irány, melyet képvisel s melyet alá kell mindenkinek írni s nem zárkózni el semmitől, ami a város fejlődésére üdvös, tenni annyit, a mennyit csak lehet, — addig amíg a város pénzügyi helyzete megengedi.

Nagy feladat áll az új tisztikar előtt. Városunk minden téren újításokra szorul, hacsak egy kicsit előre akarunk menni, egészségessé, kényelmessé, széppé ha akarjuk tenni városunkat, a teendőknél egész sorozata áll elő. S bizony ezen sok s nagyon is kívánatos újítás a városnak nem kis anyagi áldozatába kerül. Az tehát a fő, hogy a város feje s tisztikara olyan programot dolgozzanak ki szerencsés kézzel, mely habár lassabb sorrendben, de biztos alapon s folytonosan emelje városunkat, anélkül, hogy a közterhek aránytalanul felszaporodnának. Egy ilyen lassu, de biztos fejlesztést célzó öntudatos programot várunk az új magisztrátustól.

Hogy ez megtörténhessék, okvetlenül szükséges az, hogy a városi tisztikar teljes odaadással nyújtson segítséget a város polgármesterének; minden idejét hivatalos teendőinek lelkiismeretes és pontos betöltésére fordítsa; — szükséges teljes tudata annak, hogy a tisztviselő a köznek lévén szolgálja, minden tetteiben a város közérdekét tartozik szemelőtt tartani. S amennyiben — mit hiszünk — így is lesz, a törvényhatósági bizottság kész örömmel fogja szolgáltatni a város hatóságának a módot és eszközöket terveinek keresztülvitelére, mert látni fogja a célirányos működést, bizalommal lesz választott tisztikarában.

Mint öröndetes jelenséget említhetjük fel, hogy a tisztujításnál nem játszanak már közre nemzetiségi s egyéb motívumok, nem szükségesek külön megállapodások, pártoknak tett concessziók, bizonyos állásoknak meghatározott nemzetiségűek által való betöltése — mint ez régebben volt — mert a város minden bizottsági tagját azon meggyőződés vezeti, hogy a tisztviselőnél az első és főkéllék a képesség s csak akkor jöhetnek esetleg számba más tekintetek is.

Azon reményben, hogy az új tisztikar mindenben megfelelő városunk igényeinek, örömmel üdvözljük a választás előtt Zombor holnap megválasztandó hatóságát.

A szabadelvű párt helyzete. A fővárosból, tekintélyes kezekből vesszük a következő sorokat: A sok ellenzéki szitkolódó személyeskedés, népbolondító frázis után úgy hat gr. Szapáry miniszterelnök temesvári beszéde, mint valami csöndes, termékenyítő tavaszi eső. Elmosza a felgyülekezett szemetet, megfrissíti az ez által megfertőzött levegőt s termékenyítő hatásával áldásos eredménnyel jár.

Előkelő nyugalom, öntudatos, célját szem elől nem tévesztő államférfi beszéd volt az. A sok személyeskedő támadásra — mely összességében úgy hatott, mintha nem is gr. Szapáry pártjának, hanem csak személyi hatalmának megdöntésére irányuló összeesküvéstől eredne — büszke, hogy megtorló feleletet adjon, de fejtegetései éppen azért megsemmisítő kritikát képeznek az ellenzék és pedig első sorban a „nemzeti“ párt ellen.

Furcsa is ez a mi jelenlegi politikai helyzetünk. Más országokban a pártkülönbségeket politikai ellentétnek képezik: nálunk egy — különben kiváló — egyéniség hatalmi ambíciójára van az alapítva. Másból egy törpe kisebbség sohasem merné magát a nemzeti akarat és érzés egyedüli igaz képviselőjének feltüntetni: nálunk egy hatvan főből álló töredék vakmerősködik hirdetni, hogy a magyar nemzet az ő táborában van. S ami e hazugságban a legveszedelmesebb, az annak szülő oka, hogy e hazugság révén, mint a nemzet igazi többsége, állítólagos képviselőjének joga legyen a népképviselő többségét terrorizálni, törvényes határozathozatali jogában akadályozni s ezzel ha a parlamentáris rendszer tönkretétele árán is, vezéri uralmi vágyait érvényestülre juttatni.

Gr. Szapáry önértetesen hivatkozott rá s mi jellemzően kiemeljük, hogy e hazug puffeszkedő párt csak egy negyedrészt sem teszi a most győzedelmes szabadelvű pártnak, s ha arra kalkulál, hogy az új többség magával hozta a régiek bűneit: a tunyaságot, szemtelenséget, az elbizakodottság közönyét, akkor nagyon csalódik, mert ez új többség lelkesülten s tette közben szoros zárkozásban áll vezére zászlaja alatt, lelkesülve személye s programjáért, melyet a vezér gr. Szapáry éppen úgy fejtett ki Temesvárott, mint a kormány élére léptekor, s mely program ellen, miután annak minden lényeges pontját helyeselte, a nemzeti párt semmi lényegbe vágó ellenvetést nem tehet, ellene csak valótlanságokkal handabandázhat.

Magamagának „nemzeti“ névvel feldiszipítése mellett a többséget „osztrák párt“-nak mondja, tehát nemzetellenesnek. Mért volna e párt az? Tán mert az 1867-iki kiegyezéshez Deák s Andrássy szellemében becsületesen hű? De nem e kiegyezésnek köszönhetjük összes nemzeti s állami vívmányainkat s nem az ahhoz való rendületlen hűség biztosítja-e a jövő bizonytalan veszélyei ellen e vívmányok s jövő fejlődésünk számára a dynastia s Ausztria bizalmát s hű szövetséges támogatását? E párt is állítja, hogy a kiegyezés alapján áll; de annak „fejlesztésére“ irányuló jelszava is mutatja, hogy az hazugság, mert avval csak a kiegyezést ostromló s azt megdönteni akaró szélsőbal malmára hajítja a vizet. Hazugság van e párttal való szövetekezésében is s hozzá még roppant foku szellemi korlátoltság is, mert e szövetség-

A „BÁCSKA“ tárcája.

A legnagyobb gyémánt.

A legnagyobb gyémánt kié:
 Versenyeznek a koronák;
 Fél ökölnyi kis darab kő,
 S országukért dehogyan adnák!

Én nem vagyok fejedelem,
 S gyémántom a legtöbbit ér,
 Mert rózsámat nem adnám én
 Száz gyémántért s a világért.

Révész H.

A BÁCSI PÜSPÖKSÉGRŐL.

A „Századok“ ez idei első füzetében dr. Karácsonyi János „Kik voltak az első érsekek“ címen megjelent tanulmányában nagy botlást követ el, azt állítván, hogy Városh Gyula a kalocsai és bácsi egyházak egyesítéséről irt nagybecsű értekezésében cáfolhatatlanul kimutatta, hogy a kalocsai és bácsi külön-külön egyházak egyáltalán nem léteztek, hanem az mindig egyházmegye volt két székhellyel.¹⁾

Tudnunk kell ugyanis, hogy Városh kanonok ez értekezése a kalocsai érsekmegye 1885. évi schematismusában jelent meg, történelmi argumentációjának gyenge volta azonban oly kirívó és szembeütő, hogy azt e sorok írója a Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat Évkönyvének ugyanazon évi folyamában nem is késétt kellő értékére redukálni. Mert, hogy Karácsonyi e teljeseen megcáfolt dolgozatra mint „nagybecsű“ tekintélyre

hivatkozik, ez csak Városh felületes tanulmányának félreértésén s az ide tartozó adatoknak nem ismerésén alapulhat, azért jónak látom a bácsi püspökség sorsát Városhnak említett dolgozata révén kissé részletesebben megvitatni.

Az egykori bácsi püspökség története létezésének első századaiban elannyira homályos, hogy új alapítása, mint megszüntetése körül a legnagyobb szaktekintélyek véleményei is elágazók. A hiányos történelmi adatokon alapuló különböző irányú nézetek a legújabb időkig mégis megegyezni látszóttak abban, hogy e püspökség Szt. István által alapított, egy időben mint önálló egyházhatóság valóban szerepelt, azután pedig ismeretlen okból az 1135. év táján a kalocsai érsekséggel egyesítettet.

Ez volt a kérdés állása addig, midőn egyszerre egy új történelmi hypothezis merült fel. Városh Gyula a kalocsai érseki megye 1885. évi schematismusában²⁾ egy hosszabb tanulmányt közölt, mely hivatva lett volna bizonyítani, hogy e püspökség sohasem létezett.

Kétségkívül méltánylandó a dolgozat írójának buzgalma, mely hosszas kutatás, beható tanulmány és éles kritika segítségével akar valamely történelmi tévelyt eloszlatni. Szép és nemes törekvés az igazság keresése minden téren, főleg pedig a történelmi. Nem szabad azonban felednünk, hogy ha valahol, úgy viszont éppen a történelmi homályos kérdések azok, melyek az igazság kutatóját legkönnyebben juttatják a tévedések, ferdeségek és valótlanságok utvesztőjébe. Az alábbi sorok célja röviden kimutatni a Karácsonyi által idézett Városh-féle hypothezis hiányosságát.

Előre kell bocsájtanunk, hogy Városh szóbanforgó tanulmányának alapeszméje ez: Bácsban önálló püspökség sohasem létezett, hanem volt egy időszak, midőn a kalocsai püspökség ideiglenesen Bácsba költözött át, mig nem azután ismét Kalocsára tért vissza. Tehát Bács csak ideiglenes székhely volt s ez is csupán rövid ideig.³⁾

¹⁾ Schematismus Cleri Archi-dioec. Coloc. et Bach. 1885. 7—37. l.
²⁾ „Nunquam duas distinctas dioeceses Colocensem et Bachiensem extitisse, verum sedem Colocensem a S. Stephano fundatam et inde ab Astrico semper titulo archiepiscopali insignum tardius vicissim“

ez azon alaptétel, melynek bebizonyítására vau szentelve a kérdéses 30 lapra terjedő, jó latin nyelven írott tanulmány.

Hogy a tanulmány írója a föntebbi alaptételt bebizonyítsa, iparkodik mindenekelőtt azt igazolni, hogy a bácsi és kalocsai káptalannak egy és ugyanazon véd-szentje volt.⁴⁾ Hivatkozik azután II. Péter kalocsai érsek szavaira, mely szerint az érseki megye két vicariatusra nem a királyok, hanem érseki elődei által osztott fel.⁵⁾ Kutatásai alapján továbbá azon eredményre jut, hogy egy időben Bácsban püspökség csakugyan létezett, adataiból végre kiviláglik az is, hogy a két püspökség talán 1135. előtt egyesítettet. Eppenséggel nincs azonban bebizonyítva az, hogy Bácsban Szt. István által püspökség nem alapítottat volna, vagy más szóval, nincs megcáfoltva, hogy püspökség e helyen ne lett volna. Hogy mennyire nem bizonyít, sem nem cáfol Városh e tekintetben éppen semmit, azt maga is éri s dolgozata végén kénytelen megjegyezni, hogy ő nem annyira a bácsi püspökség eredete, hanem a két püspökség egyesítésére nézve tartja rendületlenül saját nézetét.

Már magában véve ezen körülmény is elég lehetne arra nézve, hogy Városh hypothezisé, mint kizárólagos magán vélemény, figyelmen kívül hagyjuk; de éppen az a történelmi igazság, melynek a dolgozat írója védelmére kelt, ösztönöz bennünket arra, hogy a dolgozatban foglalt állításokkal kissé behatóbban foglalkozzunk.

Városh, hogy hypothezisé az igazság érvényére emelje, argumentációjában megkísérli bebizonyítani: 1. hogy a két püspökség egy és ugyanaz; 2. hogy a kalocsai érseki székhely egy időben valóban Bácsba volt áthelyezve; végre 3. hogy az érseki méltóság eredetileg Kalocsát illette.

Hogy a két püspökség egy és ugyanaz volt, ezt először is a patrónusok közös voltából következteti.

tate quadam sic exigente Bachiam translatam fuisse, remanente nihilominus Colocae sede archiepiscopali, ita ut unus idemque praesuli duas intra dioeceses suae limites sedes archiepiscopalis, duas poro ecclesias cathedralis, dua item capitula metropolitana habuerit.“ (U. o. 10—11. l.)

⁴⁾ U. o. 12—16. l.
⁵⁾ U. o. 17—18. l.

¹⁾ Századok. 1892. évf. 38. l.

ben programját — már amilyen olyan — nem valósíthatja meg, de a szövetségesek obstrukciójával a parlamentáriszt a magyarországi viszonyok közt egyedül áldásos ezen kormányzati rendszert a magyar nemzet s magyar állam e palládiumát igen is megdönthetné, ha — a többség engedné.

Meg vagyunk győződve, hogy az új többség agitációja s egy új elnök szigorú, pártatlan, a szólásszabadságot nem gátoló, de az avval való visszaélést lehetlenné tevő vezetése erős bástya lesz az obstrukcióval tan ismét élni akarók előtt. S akkor aztán az országgyűlés komolyan hozzájárulhat a kormányvezér programjának megvalósításához, mely programot a választások alkalmával a nemzet óriási többségének helyben hagyása szentesítette. Nem szebb lenne-e, ha e munkából kivenné a maga — bizonyos elölkelő — részét a nemzeti párt s vezére is, minthogy áldatlan személyeskedésben fecse-relje erejét s járja le magát?

Helyi és megyei hírek.

Baross Gábor kitüntetés. A hivatalos lap szombati száma jelenti: Ófelsége f. hó 8-án kelt legfelsőbb elhatározásával Baross Gábor kereskedelmiügyi magyar királyi miniszternek, a Lipót-rend nagykeresztjét díjmentesen adományozta.

Tisztelgések a kalocsai érseknél. Emlegettük, hogy Császka György, kalocsai érsek, a napokban egészen váratlanul megjelent székvárosában. Amint ennek híre futott, egyes testületek és hatóságok azonnal siettek tisztelőknek küldöttség által kifejezést adni. A kalocsai főkapitány s a központi papság már f. hó 10-én tisztelgett, mely alkalommal a legidősb kanonok, Schwerer János latin beszédben üdvözölte a Főpásztort, ki szintén latinul válaszolt. — 11-én az érsekség központi tisztjei, a kalocsai kir. törvényszék, járásbíró-ság és kir. ügyészség tagjai, majd Kalocsa képviselő-testületének és elöljáróságának tagjai — mintegy 60-an — jelentek meg, kiknek nevében dr. Bratner György, jegyző, üdvözölte a főpásztort. 12-én a városi tűzoltóság, a takszéképítész igazgatóságai s az izraelita hitközség, az adóhivatal, s a Jézusársasági atyák tiszteltek; 13-án a különféle tanintézetek tanítói, 14-én a különféle humanitárius egyesületek tiszteltek. A beiktatás valószínűleg 17-én fog lenni. Pest vármegyének és Szabadka városnak 30—30 tagu előre bejelentett küldöttségét 18-án fogja Óexcellenciája fogadni. Előtte való este fátylasmenet leend s a város ki fog világítani. A tanintézetek önképző körei diszeldásokat rendeznek stb. Szóval Kalocsa városa valóban ünneppé teszi az új érsek megjelenését.

Felhívás. Azon katonatiszti özvegyek, kiknek férje még 1887. április 30-ika előtt halt el, és ennek folytán törvényes nyugdíjigénnyel nem bírnak, felkértem a 23. hadkiegészítő parancsnokság irodájában való jelentkezésre.

Kelengye-segély. Férjhezmenendő katonatiszti leányárvák, a Gizella alapítványnak 200 frtnyi kelengye-segélyben részesülhetnek. Közlebbi értesítést ad a 23. hadkiegészítő kerületi parancsnokság.

A zombori farsang. Azt hittük már, hogy elmúlt a zombori farsang szárazan, táncmultság nélkül. És végre mégis rászánta magát az ifjuság s rendez egy táncfűzérkét a legközelebbi napok egyikén. Ez természetesen örömdetes hír a táncra vágyó leányok részére, mert már-már lemondottak arról, hogy ebben a farsangban is alaposan kitáncolják magukat, s ime, mégis fényes alkalom kínálkozik rá. Az ifjuság táncfűzérkéje kétségkívül népszerű egy multság lesz. A rendezőség a következő meghívót küldi szét: Meghívó. A „Vadászkürt“ szálló összes termében 1892. évi február hó 24-én a zombori parkban létesítendő kioszk alap javára rendezendő zártkörű táncmultságra. Rendezőség: dr. Alföldy Árpád, Bieber Gyula, Bittermann Sándor, dr. Czvetkovits Péter, Dietzl Lajos, Fernbach Bálint, Fernbach Károly, Falcione Lajos, Falcione Oszkár, dr. Flesch Adolf, dr. Fratricsevsz Ast Vince, Gavanszky Miklós, Goldstein Ignác, Gallé Dániel, Hagelmann Lajos, dr. Kemény Andor, Karvázy József, Lederer Pál, Matzitz Pál, Mihályi Ernő, Mihályi János ifj., Pákozdy Béla, Polányi Mihály, Roheim Zsiga, Szemző Károly, Szemző János ifj., Szemző

Dezso, Szebold Károly, Vuits Péter, Vujevich Lajos, dr. Vujevits Zoltán, dr. Zlinsky Aladár. Belépti díj személyenkint 1 frt, karzati ülőhely 1 frt 50 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

A vármegyei régi levéltár rendezése folyamán mind több és több jel mutat arra, hogy Bács-Bodrogh vármegye levéltára sokkal becsesebb anyagot rejt magában, mint azt ezelőtt a szak- és nem szakemberek közönségesen hitték. A rendezési munkálatok eddigi eredménye szerint a vármegye levéltárának iratai visszanyulnak egészen a XVI. századba, amennyiben a levéltár most felfedezett legrégebbi oklevele az 1561-ik évből való. A levéltár régi iratainak egy jó nagyrészt a XVIII. század aktái képezik, melyek között említeni csak most került felszínre a többi közt Engen savoyai hercegnek, a birodalmi badak fővezérének, Bácsvármegyéhez 1718-ban intézett nyílt parancsa. E becses történelmi iratok a megyei történelmi társulat folyóiratának legközelebbi füzetébe fogja közölni.

Farsangi dal- és táncestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda húsbabókeddi dal- és táncestélyét az idén is megtartja, és pedig nem a polgári kaszinó-egylet helyiségeiben, ahol nincsen kényelmes étkező terem, hanem a „Vadászkürt“ díszes és tágas termében. A rendezőség birja a szállóház bérletének kötelező igéretét, hogy az ételeket és italokat a mindennapi mérsékelt áron fogja kiszolgáltatni, és hogy a ruhatárakban elhelyezendő cikke őrzéseért személyenkint (nem pedig darabonként) csak 10 krt fognak szedni. Az érdekes és mulatságos műsort lapunk legközelebbi számában közöljük. Összes nyilvános mulatságaink között bizonyára ez az estély lesz az idén is a leglátogatottabb és talán a legkedélyesebb is.

Uj kamarai elnök. A szegedi ipar- és kereskedelmi kamarának nemrég elhunyt elnöke, Lillín Károly, utódjául a kamara Gál Ferencet választotta meg.

Halálozás. Gruits Miklós, a régi szerb nemzeti-ségi eszmék egyik harcosa halt meg a napokban, a ki városunkban ugyszólván egyedül képviselte ez irányt s különösen lapjában, a „Bácsvanin“ban hangzott a már teljesen elkopott elveket. A családi gyászjelentés a következő: Szomorodott szívvel tudatjuk rokonaink és ismerőseinkkel, hogy fiam, illetve fivérem Gruits Miklós felső leányiskolai tanító, hosszú és kinos szenvedés után, február hó 13-án, életének 50 ik évében, jobblétre szenderült. A megboldogultnak hűlt tetemei 1892. évi február hó 24-én délután 3 órakor fognak a görög keleti vallás szertartásai szerint a Szent Györgyről elnevezett templomban beszéltetni és a nagy szerb sarkertben az anyaföldnek átadatni. Zombor, 1892. évi február hó 13-án. Aldás poraira! Gruits Alexandra szül. Obuskovits, anyja. Dr. Gruits J. fivére.

Az ó-morovici takarékpénztár e hó 11-én tartott közgyűlésén elnökké az ellene személyes okokból folytatott ármánykodások dacára is — nt. Schadt Ignác lelkézt választotta meg; amiáltalet egy-szersmind elégtételt nyújtott az ellene folyó akna munka sértegetéseivel szemben.

A felsővárosi öv-egyesület a mult napok egyikén tartotta meg nagyszámu tagok jelenlétében évi rendes közgyűlést. Ez alkalommal a tisztikar következőleg alakult meg: elnökké dr. Bruck Arminé, alelnökké Bárány Zsigmondné, jegyzővé dr. Pataj Sándor, orvossá dr. Sági Samu, pénztárossá Schlieszer Lázár, választmányi tagokul: dr. Sági Samuné, Schön Adolfné, Deutsch Adolfné, Szegedi Józsefné, Goldstein Morné, Kohn Ferencné, Stein Jakabné és Schlesinger Simonné lettek megválasztva. Az elnöknek eddigi buzgó működéséért a jelen voltak jegyzőkönyvileg fejezték ki köszönetüket. A jövőre nézve pedig úgy az elnöknek, mint a többi tisztviselőnek bizalom szavaztatott.

Szerkesztőváltások. Az „Ó Becse és Vidéke“ című hetilap szerkesztőt cserélt. Dr. Grünbaum Pál ügyvéd megvált a lapról s helyét Fárász József tanító, lapunk levelezője foglalta el. — Szabadkán két lapnak is megvált a szerkesztője, a „Szabadkai Hirlap“tól dr. Vécsey Samu, a „Szabadkai Közlöny“től meg Török Zsigmond eddigi szerkesztők. E két lap azonban egyelőre árván maradt s a munkatársak táplálják azt ideig, a mig apát — szerkesztőt kaphatnak.

Megkerült gyilkos. Még dec. 7-én történt

O-Morovicán, hogy Nagy János ottani jómódu polgár ágyában meggyilkolta találták. Minthogy a gyanu néjére, Buruzs István elfásult érzésű leányára esett, ez azonnal el is lón fogva. Most azonban a rendőrség kiderítette, hogy bizonyos Lévy János, ki már kétszer tilt fegyházban, követte el a gyilkosságot, akit a 500 frton megfogadott. Most hát a két bűnös együtt várja tettének jutalmát.

Imaházat akar építeni Ó-Becsen az ág. evang. hitvallású leánygyülekezet, mely célra nem lévén elegendő összegük, könyörömadányok gyűjtésének engedélyért folyamodtak s az engedély meg is adatott.

Eljegyzés. Polgár Izsó, a szabadkai vasuti állomás helyettes főnöke, eljegyezte Füst Ella k. a. t., az ottani „Nemzeti“ szálló vendéglősenek leányát.

Második gyógyszerész Ó-Becsen. Pintér Vidor szabályi gyógyszerész folyamodott az Ó-Becsen felállítandó 2 ik gyógyszerész létesítésének engedélyezése iránt.

Multság. Szombaton, e hó 13-án este, iparos polgáraink, nagyrészt feleségeikkel, közvacsorára gyűltek össze a Mikuláskó Vilmosnak „Vörös ökr“ című vendéglőjébe. 102 személy vett részt a mulatságon, mely a Kolompár Sándorék zenéje mellett szint a kiváló reggeli órákig eltartott.

A Haynau-alapítványnak napi pár krajcáros segélydjára ismét előjegyeztek egy rokkant honvédet megyénk területéről. Pataresits Mihálynak hívják s Katymarra való a szegény ember, aki rászorult a Haynau segítségére.

Gyászhir. Krummerkromer Andrásné szül. Geresch Mária folyó évi február hó 14-én, délelőtt fél 11 órakor, életének 25-ik, boldog házasságának 6 ik évében, hosszas és kinos szenvedés után elhunyt. Hűlt teteme folyó hó 15-én d. u. 4 órakor fog a róm. kath. kistemetőben örök nyugalomra tétetni; az engesztelő szentmise áldozat pedig folyó hó 16-án reggeli 8 órakor fog a Mindenhatónak bemutatni. Zombor, 1892. évi február hó 14-én. Aldás és béke lebegjen porai felett!

„Arca szép.“ Annak aztán igazán szépek kell lennie, akit egy hivatalos lapban egy közbizalom szépnek nevez. A szemek feketék, a haja s a szemöldöke is fekete. Hát már hogysis ne volna szép! Persze, hogy mindenki valami vénuszi alakra gondol, amikor e sorokat olvassa, pedig hát adonisi alakra kell tulajdonképp gondolni, mert a hivatalos szépség nem más, mint Varga János, kis-hegyesi születésű — cselédlegény, aki a szépségével magához hódított olyan dolgokat, amelyek másnak a tulajdonát képezték. Most aztán a topolyai kir. járásbíró-ság meg őt magát szeretné meghódítani a saját csöndes cellái egyike részére; s csakhogy az Adoniscseléd megugrott. A hivatalos köröz levele a következő személyleírást teszi közzé: 32 éves, nős, róm. kath., termete közép, vékony, szemek feketék, szemöldöke feketek, arca szép, rendes, haja fekete, fogai épek, szakáltalan.

Színészet Zentán. Deréki és Egy színigazgatók társulatukkal Zentára érkeztek s előadásukat csütörtökön kezdik meg.

Megakarta ölni. O-Morovicán e hó 12-én egy Zsarnai Pál jött-ment egyén, ki a rossz hirben álló Fitus Máriával él vadházasságban, és a napával egy házban lakik — úgy látszik, nem bírván már bevárni az öreg asszony halálát, késsel támadt reá, hogy megöli, sőt késsel rohant a segélyül jött rendőre is. No de a büntető igazságszolgáltatásnak gondja lesz rá, hogy megjavítsa és a községnek, hogy ő kelme a büntetése kiállása után illetőségi helyére toloncoltassék.

Agyonnyomta a teknő. Ujvidéken Szabó József ottani polgárnak fiát e hó 12-én halva találták szülői lakásán. Anyja ugyanis hazulról a piacra távozván, teljesen magára hagyta kis gyermekét, mely a böleső körül felállított sütő teknőt — máskálása közben feldöntötte s magára borította. Mikorra az anya haza ért, hiába volt minden életre élesztési kísérlet.

Halálozás. Dr. Thomán Jakab kulai járásorvosnak 24 éves leánya, Izabella, folyó hó 12-én éjfélokor hosszu szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 14-én délután ment végbe nagyszámu résztvevő közönség kíséretében.

Mennyire gyenge ez a következtetés, mutatja az, hogy az első idézet, melyből kitűnik, hogy a kalocsai káptalan védszentje Szt. Pál, 1203-ból való.⁶⁾ Minthogy a két püspökség egyesítésének legkésőbb 1135-ben már meg kellett történnie, nézettünk szerint a közös védszent az egyesítés utáni időkből éppen nem bizonyítja, hogy a két káptalan az egyesítés előtti időkből is egy és ugyanazon védszentséggel bírt s így a két egyházmegye egy lett volna.

Ugyanezen tételt másodsor II. Pál kalocsai érsek azon szavaival is bizonyíthatni véli a dolgozat írója, mely szerint a nevezett egyházfő kijelenti, hogy a két egyházmegyére való elkülönítés „érseki elődeitől“ eredt, tehát nem a királyok által történt.⁷⁾ Ezen idézet szintén késő idei, 1495. évi levén, a két püspökség eredetére nézve mit sem bizonyít. Az érsek itt vicariatus-ról beszél s minthogy nem mondja, hogy kezdettől fogva, hanem csak „egykor“ (olim) osztották fel elődei az egyházmegyét két vicariatusra, ebből éppen nem az tűnik ki, hogy a felosztás püspökségek szerint Szt. Istvántól nem eredhetett volna, hanem csak az, hogy az egyesítés után (1135.) talán az érsekek a kormányzás könnyítése, vagy más okból, jónak látták a felosztást eszközölni. Mert a valószínű egyesítés (1135.) és II. Pál érsek kora (1495.) között csakugyan van akkora időköz, hogy erre reflektálva az „egykor“ (olim) kifejezést alkalmazni lehetett.

Nem akarunk bővebben kiterjeszkedni ama másik kérdés vizsgálatára, hogy vajjon a kalocsai érsekek laktak-e egykor valóban Bácsban. E kérdést nem tartjuk fontosnak a bácsi püspökség eredetének vizsgálatánál, még pedig annál kevésbbé, mert az 1135. év előtti időszakból Városhy sem tud felhozni oly adatot, amely ezt bizonyítaná. Az pedig, hogy az egyesítés után a kalocsai érsekek néha Bácsban laktak, oly történelmi tény, amit eddig nem volt oka senkinek tagadni. Városhy idézi III. Béla királynak azon oklevelét, melyben határozottan mondatik, hogy a kalocsai érsek Bácsban lakik.⁸⁾ Nem

fontos e bizonyíték már csak azért sem, mert ez oklevél is csak azt bizonyítja, hogy az érsek a két egyházmegye egyesítése utáni időkből néha hosszabb vagy rövidebb ideig csakugyan Bácsban tartózkodott. Eppen nem bizonyítja azonban ez adat azt, hogy az 1000—1131. évek közötti időkből is fennállott volna ezen viszony. Ha ezen időközről tudna a dolgozat írója idézni ily adatot, csakis akkor lehetne abból azt következtetni, hogy a két egyházmegyének feje eredettől fogva egy volt.

Ugy hisszük, nem kell tovább folytatnunk, hogy kimutassuk, miszerint Városhy Gyula kanonok dolgozata inkább csak érdekes elmesíttatás, mintsem a kérdést kimerítő és eldöntő tanulmány, és éppen azért e helyütt sietünk tiltakozni az ellen, hogy e tanulmányra Karácsonyi János urhoz hasonlólag talán még mások is mint fontos tekintélyre hivatkozzanak.

Dudás Gyula.

ÖNÉLETRÁS.

— A bakfiskok világából. —

Furcsa témát adtak fel a kis lányoknak. Kinekinek le kellett írni a maga élete folyását, természetesen lendületes és költői stílusban.

Bajos dolog, nagyon bajos. Mert hát édes Istenem micsoda lendületesen és költőileg leírható dolog történt egy kis tizenéves éves leánynál.

Azaz, hogy történni bizony történt, mint a kis Milesike, tollragás közben pirulva bevallja magának, de hát ez nem megírni való.

Nem, nem, ez nem megírni való. A tanár ur órára csak a következőket lehet kötni: ... Születtem 1878-ban. Járn előbb tudtam, mint beszélni, pedig a mama, mikor néha megharagítom, persze csak tréfából, az ellenkezőt állítja. Télen itt lakunk Zomborban s mig várom azt az édes első napját bálbamenetelnek, hát addig irigykedem azokra a csunya nagy lányokra, akiknek mindég

benne van a nevük a lapban, hogy a bájos hölgykoszoruban ott voltak.

No hiszen, mintha ők már valamennyien bájosok lennének, amiért hogy hosszu ruhát hordanak. Persze hogy a hosszu ruha emeli az embert — hanem azért bizony őket se igen várja több csinos fiu a kaszinó sarkon, mint minket, mikor jövőnk hazra az iskolából.

(Ejnye ezt talán meg se kellett volna írni — no de mindegy már.)

Tehát ismétlem, (mint a néni szokta magyarázás közben) télen át itt lakunk — nyárra meg elmegyünk Tátra-Füredre, Lublóra, Borszékra, meg ahova a mama akarja. Mert a papa többnyire semmit sem szokott akarni. De hát hiába is akarna.

Télen tanulok, nyáron nem tanulok — jövőre meg már télen sem fogok tanulni ...

Bájosan felbiggyeszti a pici ajkait, miközben leírja ezt a haragos és erélyes kijelentést. Azután leteszi a tollat. Be van végezve az önéletírás.

Mert, hogy a legutolsó nyár és tél között, az ősz elején mi történt, az már nem papírra való dolog.

Oh milyen kedves is volt az a nap, mikor a nagy-erdőn először látta meg a Gézát. Azóta látta sokszor, mindig itt sétál a ház előtt, a papa meg is jegyezte a multkor, hogy „ki lehet az a gyerek, aki mindig itt kóborol?“

Oh, ha elgondolom, hogy értem kóborol! Hogy értem meg is fog bukni! — ilyenkor a szívem úgy dobog, hogy majd kiugrik — nem tudom ugyan bizonyosan, de azt hiszem, hogy amit érzek, ez a szerelem lesz.

És még azt is elgondolja a kicsike, hogy erről tudna írni sokat, lendületes és költői stílusban.

De persze erről nem lehet — és így marad az önéletírás vége, hogy

— jövőre meg már télen se fogok tanulni ...

Julius.

⁶⁾ U. o. 13. l.

⁷⁾ „a praedecessoribus nostris archiepiscopis.“ U. o. 17. l.

⁸⁾ „Colocensis sedem habet Bachiensem.“ U. o. 18. l.